Skandinaviens Stjerne.

Organ for de Sidste-Dages Hellige.

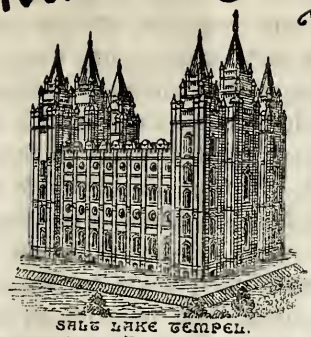

Sandheden, Kundskaben, Dyden og Troen ere forenede.

Nummer 12	15 Juni 1904	53 Aargang

Den anden Side
eller
Det forkastede Manuskript.

Det er for et frisindet Menneske vanskeligt at forstaa, hvor besværligt det i de mere fremragende Blade og Tidsskrifter er at faa optaget et Forsvar for et upopulært Folk. Spalterne ere sædvanligvis aabne for Angreb; men de paagjældende Redaktioner mangle tilstrækkelig Uafhængighed til at turde gjøre Offentligheden bekjendt med den angrebne Parts Forsvar. Den Dame fra Ohio, der er Forfatterinde til efterfølgende Manuskript, er ikke den første, som har erfaret dette. Manuskriptet blev sendt til følgende Blade: Modern Culture, Current History, The Arena, The Forum, The Worlds Work, Munsey's, Harpers Monthly, McClure's og The Worlds To-Day, men de nægtede alle at optage det. Saa sendte Forfatterinden det til Ældste Ben E. Rich, Atlanta, Georgia, tilligemed et Brev, af hvilket vi uddrage følgende:

„Jeg har i de sidste Par Aar lært Deres Navn at kjende og veed, at De er en af Repræsentanterne for Mormonfolket; derfor tager jeg mig den Frihed at henlede Deres Opmærksomhed paa en Sag, som uden Tvivl vil interessere Dem. Mere end een Gang har jeg rejst gjennem Utah og tilbragt en rum Tid der, og jeg har haft rig Lejlighed til at studere Deres Folk fra mere end eet Synspunkt. Jeg har mødt dem baade i Byen og paa Landet, i deres Hjem (blandt Mangegifte og andre) og i deres Forretninger. Jeg har lært dem at kjende under forskjellige sociale Forhold, og jeg har deltaget i deres religiøse Forsamlinger. Da

jeg første Gang kom iblandt dem, havde jeg forud læst meget Nedsættende om dette Folk saavel med Hensyn til deres Optræden som amerikanske Borgere som med Hensyn til deres Dyd, Renhed, Selskabelighed og Familie-Forhold. Dog dette indvirkede ikke paa mig; jeg forsøgte at bedømme dem efter deres eget Værd og ikke efter andre Folks Meninger og kom til det Resultat, at der var meget, der fortjente at fremhæves, og kun lidt, der burde fordømmes. Frem for Alt fandt jeg dem oprigtige og ærlige, og jeg lærte at se, at adskillige Individers Fejl og Forseelser mere havde sin Grund i Mangel paa Omtanke end i manglende gode Egenskaber. Mange af dem ere blevne mine Venner, og jeg vil stedse betragte Folket som et Hele med stor Deltagelse. Derfor er jeg bleven opbragt over de gemene Artikler, som i den senere Tid ere skrevne imod dem, og jeg har ofte foresat mig at gribe til Pennen for at forsvare dem. Om Sandheden af de nedsættende Beretninger fra tidligere Dage kan jeg ikke dømme, men med Hensyn til dem, der ere fremkomne i den senere Tid, er jeg overbevist om, at de ere usande. Og naar jeg ser, hvorledes det forholder sig med Beretningerne i Nutiden, er jeg tilbøjelig til at tro, at ogsaa de gamle Historier indeholde mange Usandheder, og at mange af dem bevisligt ere urigtige.

Jeg læste fornylig en efter min Mening særlig anstødelig Artikel og sendte en Protest til det paagjældende Blad. Redaktøren anmodede mig da om at meddele, hvad jeg personlig vidste om den foreliggende Sag. Jeg sendte ham mit Svar paa den omtalte Artikel og skildrede deri Mormonfolket, saaledes som jeg kjender det. Han beholdt Manuskriptet i flere Uger uden at offentliggjøre det; paa Forespørgsel fra min Side om Grunden fik jeg det tilbage. Jeg forlangte nu en Forklaring og spurgte, om der var Noget at indvende mod Sproget eller mod Stilen i Artiklen, men erholdt fra Redaktøren en forbindtlig Forsikring om, at Grunden til, at Artiklen ikke kunde optages, udelukkende maatte søges i det Emne, den behandlede. Derefter sendte jeg Manuskriptet fra et Blad til et andet, men stadig med samme Resultat. Ved hvert Afslag forstod jeg Vanskeligheden ved at fremstille en Sag i sit sande Lys, naar den længe har været omgivet af Fordomme. Jeg vedblev imidlertid ufortrødent, men erholdt hver Gang Manuskriptet tilbage ligesaa regelmæssigt, som jeg sendte det. Det var dog et lille Lyspunkt, at et af de førnævnte Tidsskrifter, The Worlds Work, i det Nummer, som udkom, inden jeg indsendte min Artikel, gav en ganske troværdig Fremstilling af det sociale System, hvorpaa Utahs Fremgang for en stor Del er grundet. Efter at have tænkt nøjere over Sagen er jeg bleven mere og mere interesseret i, at de sande Forhold i Utah blive bekjendte for Nationen, og jeg anser det for at være min Pligt at gjøre Noget i den Retning. Jeg har derfor taget mig den Frihed at søge at interessere Dem for, hvad jeg gjerne vilde kalde „Det forkastede Manuskript", og jeg overlader det til Dem

med Anmodning om, at De, hvis Indholdet tiltaler Dem, paa en eller anden Maade vil lade det komme til Offentlighedens Kundskab."

Den anden Side.

Utah og Saltsøstaden! Hvor mange Historier er der ikke allerede skrevet om den særegne By og dens ejendommelige Beboere. Disse ere blevne fremstillede for os som et „fornedret, uoplyst og hemmelighedsfuldt" Folk, et Folk, man burde undgaa og afsky som de faldne Engle, et Folk, som udbreder en Religion, der ikke hviler paa Civilisationens Grund, og undergraver de helligste og reneste Institutioner. Det er forsikret os højt og helligt, at naar man en Gang er kommen i Kløerne paa deres religiøse Fanatikere, er det næsten ikke muligt at slippe fra dem igjen. Erklæringer, som kunde ligne Beskrivelser fra Thibet, kan man endog i vore Dage se paa Tryk, og for kort Tid siden opdukkede der en „skrækkelig" Historie om et Æventyr, som en vis Person skulde have oplevet, ved hvilken Lejlighed de vildfarne og dybt sunkne „Mormoner" efter først at have revet det amerikanske Flag ned og trampet det under Fødder havde kastet med Sten, Stokke og Jord efter Flagets eneste selvopofrende Forsvarer. Indtil for faa Aar siden betragtede man Utah som „det mørkeste Afrika" i vor frie og lykkelige Republik. Men Turisten er nu med beundringsværdigt Mod trængt ind paa dets forbudne Omraade; han har gjennemrejst de stille Landsbyer, vandret gjennem Byernes sælsomme Gader og draget de dulgte Hemmeligheder i dette mystiske Sagnland frem for Dagens Lys.

Men ak! Det er kun „en Saga"; det gaar med disse Historier som med vor Barndoms „store Spøgelse"; ved nærmere Undersøgelse viser det sig, at der Intet er at være bange for. Man finder et godmodigt Folk, der som oftest er travlt beskjæftiget med at overvinde den ufrugtbare Jordbund og udnytte de fortrinlige Hjælpemidler, som Naturen og deres egen Flid har udrustet dem med. Der, hvor der en Gang var ufrugtbare Ørkener, se vi nu brede og frugtbare Dale; blomstrende Byer og Landsbyer staa som Vidnesbyrd om virkelig Foretagelsesaand, og Menneskene ere ikke anderledes end andre Folk. Man kan udraabe ligesom en ung, kvindelig Turist, med hvem jeg sidste Sommer var sammen nogle Dage i Saltsøstaden: „Her er jo Ingen, som ligner en Mormon!" Hvorledes havde hun da tænkt sig en Mormon? Man kan ofte se en „Mormon" paatage sig en alvorlig Mine og forsikre, at de traditionelle Hovedprydelser, som før skulle have udmærket dem, nu ere ophørte at voxe frem, og at selv de barskeste blandt dem nu for Tiden ere ganske ufarlige.

Ligesom en Gang alle Veje førte til Rom, saaledes findes der i vore Dage faa af de mod Vest rejsende Turister, som ikke en eller anden Gang paa deres Rejse have besøgt Saltsøstaden. De komme alle Vegne fra, og deres Indtryk ere meget forskjellige. De møde talrigt for at høre

Orgelkoncerterne i Tabernaklet, hvor Tusinde bekvemt kunne læne sig tilbage paa deres Siddepladser under den sjæleløse Bygning uden at gaa Glip af en eneste af de Toner, der med en Mesterhaand fremkaldes paa det uforlignelige Instrument. Hvorledes kan man beskrive en saa inspirerende Scene? De talrige Tilhørere ere fortryllede, henrykte, glemme Tid og Sted, ere døve for alt andet end det vidunderlige Orgels mægtige melodiske Toner, der snart ere glorrige og triumferende som i „Tannhäuser" og „Wilhelm Tell", snart sagtmodige og klagende som i »Il Trovatore«. Nu er det The Lost Chord og nu The Angels Chorus. Og vi lytte beundrende til og føle os hensatte i en anden Verden. Musiken bliver blidere, mere dæmpet og lyder som langt borte, indtil den endelig helt hører op. Vi sidde endnu et Øjeblik i fuldstændig Taushed og lytte, om vi mulig endnu skulde kunne høre en hendøende Tone, men forgjæves — det er forbi. Vi kappes om at faa Lejlighed til at trykke Organistens Haand og gaa saa ud i Solstinnet, hvor den store, travle, dagligdags Verden atter tager os fangen. Hver gaar sin Vej, men det er, ligesom en bedre Stemning hviler over os efter denne lykkelige Time midt i Dagens urolige Travlhed, og vi ere paa det Rene med os selv om, at vi, saa saare Tiden tillader det, paany ville give Møde. To Gange om Ugen undtagen i Vintermaanederne gives der os Lejlighed til uden Vederlag at tage Del i denne Nydelse. Det synes mig virkelig ikke saa ilde arrangeret af „Halvbarbarer"! Naar vi en Sabbat-Eftermiddag se det store Tabernakel fyldt, høre 500 Stemmers Sang i Forening med Orgelets Musik og lytte til de ligefremme Vidnesbyrd af ulønnede Ældster, da komme vi uvilkaarligt til at tænke paa Østens halvtomme Kirker, og vi føle, at vi have opdaget idetmindste een af Mormonismens Hemmeligheder. Hvad det end er for Grundsætninger, Mormonismen lærer, saa synes dens Tilhængere i hvert Fald at være oprigtige og gjøre ikke Indtryk af at være et af „Paver" underkuet Folk. I deres Familieliv ere de yderst gjæstfrie, og den, der har været Gjæst i deres Hjem, fortryder det ikke. Vi blive indtagne af det hjertelige Velkommen, der lyder til os, og af den ligefremme Venlighed, der bliver vist os.

De holde af at tage Del i uskyldige Fornøjelser, og den store Danse-Pavillon og Badeanstalt i Saltair er Dag og Aften under hele Sæsonen optaget af Gjæster. Saltair! Dens Lige findes ikke. Et Tusind Par kunne samtidig danse paa dens bonede Gulv, medens den milde Luftning fra Saltsøen kjøler de ophedede Kinder og styrker Appetitten; eller vi slaa os ned mellem de Badende og glæde os ved at tage en Svømmetur i det salte Vand. Forfrisket og styrket hvile vi ud paa den brede Balkon, hvorfra vi betragte Solen, naar den i et Hav af luende Purpur og Guld synker ned bag Bjergene, virkelige Bjerge, der ligne mægtige Diamanter, som den store Sø har fæstet i Barmen. Det forekommer os, at

de berømte italienske Maaneskinsnætter umuligt kunne være lysere, og at deres Straaler vanskeligt kunne oplyse Natten dejligere end her. Melodien til »Home, sweet home« i Slutningsvalsen og de Dansendes udtyndede Rækker minder os om, at det sidste Tog til Byen er ved at afgaa, og det er trættende at vandre 16 eng. Mil, hvor lyst end Maanen skinner. Saltair er paa Alles Læber. Ingen Besøgende undlader at drage derhen, naar han paa nogen Maade kan; man føler sig atter og atter draget derhen og fortrylles for hver Gang mere. Som Bjergene drager det os til sig og henriver os — Bjergene, hvis taagede Omrids rage i Vejret i det fjerne Blaa og vinke ad os som et Fata Morgana. Fem Mil længere borte synes de at være i en saa skuffende Nærhed, at man faar Lyst til inden Frokost at foretage en hurtig Spadseretur til en af disse Kæmper. Men snart opdage vi, at Afstanden bedrager os; i Virkeligheden ligge de langt borte. Byens »Mainstreet« synes at munde ud ved dem, og City Creek Canyon, der skaffer Drikkevand til Tusinder, ligger kun kort fra Byen. Saltsøstaden er i Virkeligheden en bjergomkrandset By, og dens Grundlæggere maa have haft en høj Grad af Viljeskraft og Udholdenhed. At forandre en Ørken til en tildels befolket Stat er ingen lille Bedrift.

Mormonerne værdsætte og værne om Dannelsen og Skoleinstitutionerne. De sige: „Guds Herlighed er Intelligens", og Intelligensen gjælder saavel Kvinder som Mænd. Kvinden indtager ifølge Mormonernes Opfattelse meget fremstaaende Stillinger saavel i Kirken som i Staten. Er dette overraskende for Dem at høre? De troede maaske, at Kvinderne her vare Gjenstand for nedværdigende Behandling, og at de paa Grund af Mangegifte befandt sig i et haabløst Slaveri? Skulle vi nu ikke være enige om at lade Mangegifte hvile i Fred? Der er virkelig ingen Grund til stadig at drage den samme Historie frem og ved Hjælp af den søge at nedslaa ethvert Fremskridt. De, som udøvede det i Praxis, udgjorde kun tre Procent af dem, der troede paa det som et Princip; men selv om en Engel fra Himmelen vilde fremkomme med Sandheden om denne Sag, vilde en forudfattet Mening bevirke, at man tilstoppede Ørerne og vægrede sig ved at høre. Hvorfor skulle vi fylde vore Hjerner med den daarlige Literaturs haarrejsende Historier, naar de literære Skatte fra det forrige Aarhundredes fremragende Aander staa til vor Raadighed? Hvorfor søge vi ikke ved vor Livsvandel at vinde dem, som vi betragte som Bedragere og Faldne, for vor Sag? Før vi kaste den første Sten mod vore Brødre, maa al Tale om Skilsmisseprocesser og berygtede Huse hos os selv forstumme. Ægteskabsskilsmisser ere saa at sige ukjendte blandt Mormonerne, og naar vi angribe Saltsøstaden paa Moralens Omraade, maa vi først erindre, at Halvdelen af dens Indbyggere ere Ikke-Mormoner, og at Byens Borgmester i de sidste tolv Aar er bleven valgt blandt disse.

Naar vi ville bedømme et Folk upartisk, vælge vi ikke den saakaldte Overklasse, heller ikke den fattigste Del, men derimod den store Middelstand. Mormonerne paastaa, at de ikke have nogen Over- eller Underklasse. De søge at behandle hverandre som Lige, selv om deres Formuesforhold ere forskjellige. Deres unge Mænd blive kaldede til at anvende to, tre eller flere Aar af deres Liv til Udbredelse af Evangeliet, som de tro og lære det. Hvadenten de ere rige eller fattige, drage de med Glæde bort fra Hjem og Venner ud mellem ikke altid venlige Fremmede uden anden Belønning end Bevidstheden om, at de have gjort deres Pligt. Det er disse unge Mænd, der menes med de meget omtalte og frygtede Missionærer, mod hvis „fordærvelige" Indflydelse vi blive advarede. Naar man veed, at disse Ældster i mange Tilfælde ere skjægløse Ynglinge, er det højst mærkeligt at tænke sig, at Berøringen med dem er saa frygtet, og at deres Underholdning betragtes som saa farlig. Christendommen, der har set nittenhundred Aar rulle forbi sig siden dens Oprettelse, maa dog vistnok tilstrækkeligt have belært os om, hvorledes vi skulle forsvare os. Hvorfor da al denne Staahej? Behøve vi at føle os svage overfor dem? Men I sige, at de ere saadanne „indsmigrende Drenge!" Ganske rigtigt; men findes det venlige Væsen altsammen paa den ene Side? Lader os møde dem med alle de aandelige Vaaben, der staa til vor Raadighed; hvo kan da sige, hvem der vinder Sejr?

De fleste af os kjende vist Historien om to Krigere, som i gamle Dage stredes om et Skilts Udseende, indtil de opdagede, at hver af dets to Sider bestod af forskjelligt Metal. Mon man ikke trods Alt, hvad der er blevet sagt og gjort, kan finde to Sider ved Mormonspørgsmaalet? Vi sige, at Historien fortæller om blodige Gjerninger og Rejsninger. I en lang Række drage de forbi os: „Mountain-Meadow-Blodbadet", „Daniter-Overfaldene", „Blod-Forsoningen", politiske Intriger og grov Udartning. Man har kaldt dem en Plet paa vor vestlige Civilisation, og den Dag i Dag findes der paa Kortet over Utah en uhyre ottearmet Blæksprutte, hvis Arme rage helt ind i Nabostaterne og vanfire Utahs Statsform. De have sikkert erfaret, hvor upaalidelige de Historier ere, som fortaltes og fortælles om de tidligste Pionerdage hinsides Missisippifloden, og hvor æventyrlige de Legender ere, der fortælles os om de tidligste Indvandrere. Vi have ikke tænkt over, hvor stor en Rolle Fordommen har spillet i de haarrejsende Fortællinger, der have lydt i vore Ører, Fordommen, som altid gjør sig gjældende overfor en Tro, der i mindste Maade afviger fra den saakaldte orthodoxe. Vi have gjort os skyldige i den samme Fejl som Fortidens Riddere. Vi have ikke lagt Mærke til, at Skiltet havde to Sider. Hvad staar der da paa den anden Side? Der er Billeder af Forfølgelser og lange Lidelser; Sørgespil, ligesaa bedrøvelige som Reformationstidens; Fordrivelsen fra Kirtland til Nauvoo og over den ubanede Prairie, den mosommelige Vej, som

mærkedes med Grave for dem, der ikke havde legemlige Kræfter nok til at naa det, der for dem var „det forjættede Land" — den store Saltsødal. Hvor øde og utiltalende den end var, have „Mormonerne" dog gjort den blomstrende som en Rose. Som det hedder i et fornylig udkommet Værk: „Ved en lige saa beundringsværdig Flid som vel ledet Drift blev Ørkenen forvandlet til en Oase, og den bare Sandjord blev tvungen til at dække sin Nøgenhed med en næsten exempelløs Frugtbarheds grønne Klæder."

Hvor megen Sandhed der er i alt det, man har indvendt mod Mormonerne, og hvor skeptisk vi se paa deres Foretagender og de til Grund for disse liggende Principer, som for en Del have dannet de lidt skarpe Omrids i Folkets Udvortes, maa de, som have tilstrækkelig Interesse for Sagen, afgjøre for sig selv. Men er det ikke ejendommeligt, at vi høre saa lidt om de skrækkelige Begivenheder ved Haun's Mølle og saa faa Enkeltheder om Udbrivelsen fra Nauvoo midt om Vinteren? General Thomas L. Kane fra Philadelphia besøgte den forladte By kort efter, at Beboerne vare blevne fordrevne, og i et Foredrag, han holdt om dette Emne i det historiske Selskab i Pensylvanien, sagde han bl. A. følgende:

„Det var i Sandhed frygtelige Lidelser, disse forladte Mennesker maatte gjennemgaa; nedbøjede og forkomne af Kulden og Solheden, som vexlede hver Dag og hver Nat, bleve de næsten Alle angrebne af Sygdomme. De befandt sig *der*, fordi de ikke havde noget Hjem, ingen Hospitaler, ingen Fattighuse, ingen Venner, som paa nogen Maade kunde sørge for dem. De kunde ikke opfylde det mindste Ønske fra deres Syge; de havde intet Brød til at stille deres Børns Hunger med; Mødre og spæde Børn, Døtre og Bedsteforældre — Alle vare stillede paa samme Fod, lejrede i Pjalter og uden at kunne dække de Syge, som i alle Ledemod rystedes af Febergysninger. Det var Mormoner, som man lod sulte ihjel i Lee County i Staten Jowa, i den fjerde Uge af September Maaned i det Herrens Aar 1846, og Byen var Nauvoo i Illinois. Mormonerne ejede Byen og dens tiltalende Omegn. Og de, som standsede deres Plove, bragte deres Hamre, deres Øxer, deres Vævestole og deres Hjul i Værkstederne til Taushed, de, som slukkede Ilden paa deres Skorstene, spiste deres Næringsmidler, ødelagde deres Haver og traadte deres endnu uhøstede Agre under Fødder — det *var* Bevogterne af deres Boliger, Svirebrødre i deres Templer, hvis drukne Skraal og Raab lød i de Døendes Øren."

(Fortsættes Side 186.)

„En Tjener er ikke større end hans Herre". Have de forfulgt mig, ville de og forfølge eder; have de holdt mit Ord, ville de og holde eders. Men alt dette ville de gjøre mod eder for mit Navns Skyld, *fordi de ikke kjende ham*, som sendte mig. Jesus.

De Sidste-Dages Helliges Organ for Skandinavien
Grundlagt 1851 · Udgaar den 1 og 15 i hver Maaned

Onsdag den 15 Juni 1904

Verdens Dom over „Mormonerne".

Det er os en Glæde af og til — saaledes i dette Numer — at kunne anføre Udtalelser fra Enkelte, der ere komne i Berøring med Folket i „Mormonlandet"; det er gaaet dem, som det gik Barnet i Eventyret om Kejserens nye Klæder, der opdagede, hvad de Voxne enten ikke vilde eller ikke kunde se. De ere ved Selvsyn komne til den Erkjendelse, at alt det Forfærdelige kun existerer i Fantasien; der er Intet at tage paa Veje over; Fortællingerne, der udbredes, stemme ikke overens med Sandheden. De have ligesom Barnet været uberørte af Bedragernes List, de Forfængeliges Fordummelse og Skinnet, som alt Folket ikke turde bryde med, fordi det nu en Gang skulde være saaledes, og fordi Ingen turde give det Udseende af at være dum ved at gaa imod den engang antagne Mening; Folket holder jo i Regelen med dem, som synes at være begunstigede af Lykken.

Det forekommer heller ikke saa sjeldent, at Folk, som først have været yderst elskværdige og opmærksomme saavel overfor den enkelte Person som overfor en hel Forsamling, de uden forudgaaende Kjendskab ere komne i Berøring med, fuldstændig forandre deres Optræden, saasnart de erfare, at de paagjældende ere „Mormoner"; der synes da hos dem at dukke Minder op fra Barnepigens Ammestuehistorier om Hexe og Trolde.

Naar Mesteren i gamle Dage af Folket beskyldtes for at være Beelsebul, maa hans rette Husfolk til alle Tider være belavede paa det samme, og vi som Sidste-Dages Hellige forvente i Almindelighed heller ikke, at Verden skal dømme os anderledes, end den dømte Frelseren og de første Hellige. Ligesom de, der i gamle Dage raabte højest paa, at de havde Loven og Profeterne, og haanligt spurgte, om der kunde komme noget Godt fra Nazareth, saaledes spørger i Nutiden den samme Klasse Folk spottende, om der kan komme noget Godt fra Utah, det berygtede „Mormonland". Skinnet var imod Frelseren og hans Disciple; det forgede de Skriftkloge for; vi kunne sige det samme om os i Dag; vi have faaet Skinnet imod os; og det er kun de færreste, som have Mod nok til at komme frem og spørge os, ligesom Jøderne i Rom kom til Paulus og spurgte: „Men vi ønske vel at høre af dig, hvad din Mening er; thi om denne Sekt (Nazaræerne) er det os vitterligt, at den allevegne

finder Modsigelse". Vi ere det samme Tvistens Æble i Dag overalt i Verden, som hine Disciple vare. Men samtidig sker der dog Noget, som slutter sig til den ovennævnte Udtalelse: „og Nogle lode sig overbevise af det, som blev sagt, men Andre troede ikke". Vi vente heller ikke mere, skjøndt der om Størsteparten af Nationen vil kunne siges det samme, som Frelseren udtalte overfor sin egen Samtid: „Dersom jeg ikke var kommen og havde talet til dem, havde de ikke Synd, men nu have de end ikke et Skin at aarsage sig med" (Joh. 15:22). De Sidste-Hellige ere her i Dag i Frelserens Ærinde med ligesaa megen Ret som hans Disciple fordum, og dette burde være et advarende Fingerpeg til de Granskende om ikke at lade sig bedrage af det Skin, Verden har kastet og vedblivende kaster over dette Folk og over, hvad de lære.

Forflyttelse. Ældsterne Louis Thompson, John Hegsted og Martin Mangelsen ere forflyttede fra Kjøbenhavns til Aalborg Konference; Ældsterne Frederick E. Mitchell og Niels Mikkelsen Thorup fra Aalborg til Aarhus og Ældste Christen Jensen fra Bergens til Aarhus Konference.

Afløsning og Hjemrejse. Nedennævnte Ældster ere ærefuldt afløste fra deres Missionsarbejde i de paagjældende Konferencer med Tilladelse til at rejse hjem til deres Kjære i Zion:

Adam L. Petersen, Konferencepræsident, fra Aarhus, til Huntsville, Utah.
Don C. Sorensen fra Aarhus, til Ephraim, Utah.
Niels C. Thompson fra Christiania, til Salt Lake City.
Nels A. Thompson fra Christiania, til Ephraim, Utah.
Ole Sonne fra Christiania, til Logan, Utah.
Joachim C. Andersen fra Kjøbenhavn, til Moroni, Utah.
Niels Erickson fra Aarhus, til Salem, Utah.
Arthur W. Morrison fra Stockholm, til Richfield, Utah.
Walter Hazen Eardley fra Christiania, til Salt Lake City.
Moroni K. Petersen fra Aarhus, til Logan, Utah.

Disse Brødre have virket trofast i Missionens Tjeneste og kunne nu vende hjem til deres Kjære i Zions Dale med Bevidstheden om, at de have gjort deres Pligt og for disse Nationer opløftet deres Røst om de glædelige Tidender, som Herren har udsendt dem med.

Ifølge Aarsstatistiken 1903 fra Kirkens Søndagsskoler er der 740 Skoler i Zions Staver og 318 i Missionerne. Der har været holdt 46,347 Skolemøder med 115,488 Elever under Ledelse af 16,271 Lærere og Styrelsesmedlemmer. Disse Tal vise en stærk Fremvækst fra foregaaende Aar og sige noget helt Andet end de Advokater, der søge at nedsætte „Mormonerne" ved at paastaa, at de gaa Krebsegang. Red.

Den anden Side
eller
Det forkastede Manuskript.

(Fortsat fra Side 183.)

Senere maatte de lejre sig uden Ly paa den snedækkede Jord og havde derfra den sørgelige Udsigt til deres konfiskerede Ejendomme og ødelagte Hjem. En anden Forfatter beskriver Scenen saaledes:

Trætte og forkomne, som Mormonerne vare, vendte de deres Skridt mod Indianerlandet og tilbagelagde en Strækning paa mere end femten hundrede eng. Mil, der kjendetegnedes ved Grave af deres Døde. Historien om deres Savn og Lidelser er hjerteskjærende. Mindst Tusinde bleve Ofre for den ubarmhjertige Forfølgelse, der ledsagede deres Udvandring fra Illinois.

Er det saa forunderligt, at der hævede sig en svag Protest mod den Forordning, der blev udstedt med dette Maal for Øje, eller at en saa raa Behandling fremkaldte en Følelse af Uretfærdighed?

Man tier med, at der af de stakkels Fordrevne dannedes en Mormon-Bataillon til Forsvar for den amerikanske Fane i Kalifornien og Mexico paa en Tid, da der var Brug for enhver tjenestdygtig Mand, dels til Forsvar mod de fjendtlige Indianere, dels til at afværge Sult og de andre Farer, der ere forbundne med en Pioner-Rejse. Som Svar paa Regjeringens Forlangende udtalte Brigham Young: „Kaptajn Allen! De skal faa Deres Bataillon; hvis vi ikke have nok unge Mænd, saa tage vi de gamle, og hvis det heller ikke er nok, ville vi sende Kvinder." I Løbet af tre Dage var Bataillonen mønstret og parat til Afmarsch. Og Brigham Young udtalte til det forsamlede Folk: „Jeg siger eder: Følg Lovene. Der findes ingen Lov i de Forenede Stater eller i Konstitutionen, som jeg ikke er beredt til at ære."

Her er det første Budskab, som sendtes gjennem Telegraftraaden, da Overland Telegraflinien midt under Borgerkrigens Tumulter blev fuldført:

„Utah har ikke skilt sig fra eder, men er tro mod vort engang lykkelige Lands Konstitution og Love og tager levende Del i alle saadanne nyttige Foretagender som det nu fuldførte."

Et lignende Udtryk for Patriotisme og Kjærlighed til Fremskridtet fremkom, da det første Jernbanetog kjørte over „Union Pacific" til Territoriet: „Utah hilser eder velkommen. Til Lykke med den mægtige nationale Samfærdselsvej."

Dette er fuldstændig i Samklang med en af deres Trosartikler, der lyder saaledes:

„Vi tro, at vi maa være Konger, Præsidenter og Øvrigheder underdanige, samt adlyde, ære og opretholde Lovene."

Disse Udtalelser lyde ikke som Ytringer fra et Folk, der mistænksomt bestræber sig for at forhindre Civilisationens Indtrængen, eller som byder Fremskridtet, Lovligheden, Lovene, Ordenen og Kristenheden Trods. Naar vore rigt udstyrede Pullmann-Sovevogne nu hurtigt og bekvemt fører os over Prairien, er det tvivlsomt, om vi nogensinde sende en Tanke til de Taalmodige og Nedtrykte, som banede Vejen for os.

Hvorledes forholder det sig nu med Mountain-Meadow-Blodbadet og Daniter-Banden? Den dumdristige Gjerningsmand til den første Voldsomhed blev villigt udleveret til den retfærdige Straf, der ventede ham, og Tilstedeværelsen af den „hævnende Engel" som en med Mormon-Førernes Billigelse ledet Organisation er forlængst stemplet som et Produkt af en altfor livlig Fantasi. Vi kunne ikke til Grund for den finde nogen anden end den, som alle andre Myther og Æventyr hvile paa. Lad „den døde Fortid begrave sine Døde". Lad os tage Mormonfolket saaledes, som det er den Dag i Dag, og lad os prøve paa hellere at finde noget Godt hos det end lutter Ondt. Lad os rose dem for den Gjerning (hvor lille den saa end har været), som de have udrettet for deres Tid og Slægt, og med den kristelige Kjærligheds Kaabe (hvis der findes tilstrækkeligt af den i Verden) ville vi skjule det Onde og de Fejl, de ikke med Forsæt have begaaet. Enkelte Individers Fejltrin bør ikke kuldkaste vort gode Omdømme.

Nutiden er en Tidsalder for vidtrækkende Forskninger og store Opdagelser, og vore mormonske Medborgere staa ikke tilbage i Kapløbet for at fremme Industri og Oplysning. De have deres egne Digtere, deres egne Kunstnere og deres egne Musikere; de ere repræsenterede paa Universiteterne, i Kunstneratelierne og Musikkonservatorierne i flere af de store Verdensbyer saavel som i de store Stæder i vort eget Land. Hvorsomhelst Dannelse og Kultur virke i Forening, ere „Mormonerne" repræsenterede; de ere ikke ukjendte i den videnskabelige og den industrielle Verden og mangle hverken Fabrikanter eller Finansmænd. Paa det store Tabernakel-Orgel, hvis Mage ikke findes i Amerika, spiller en af deres unge Musikere; Taktstokken svinges over Tabernakel-Koret af En, som tilhører deres Kirke, og Koret har mange Gange høstet Publikums Bifald og været Gjenstand for Beundring baade i Utah og andre Stater. En Mormonpige, et Barnebarn af en af Mormonismens store Ledere, havde for kort Tid siden sin Debut og høstede stormende Bifald i flere af Østens store Byer; hendes dejlige Stemme blev af en konservativ Bostoner-Avis sammenlignet med selve den berømte Madame Patti's. En Expedition, som Brigham Young Universitetet for nogle Aar siden udsendte, er fornylig vendt tilbage efter med uendelig Møje og Udholdenhed at have udforsket Sydamerikas ukjendte Egne for at kunne berige Videnskaben med nye og værdifulde Oplysninger.

En af de mærkeligste Egenskaber hos Mormonerne er, at de ere et

berejst Folk. Møder man dem og faar en Samtale med dem, vil man forbauses over den Fortrolighed, hvormed de udtale sig om alle de forskjellige Spørgsmaal, der vedrøre Menneskelivet, og over den Lethed, hvormed mange af dem ere i Stand til at behandle de brændende sociale Spørgsmaal. Men enten maa de være yderst beskedne, eller ogsaa ere de blevne saa vante til Rejser i de fremmede Lande, at de ingen særlig Vægt lægge derpaa; thi det er kun, naar man spørger dem, eller naar man har kjendt dem i nogen Tid, at de indlade sig paa at fortælle.

Aa ja, sige vi, Rejsen er en god Læremester, som udvider vore Kundskaber og uddyber vore Tanker. Men der er mange Maader at rejse paa. Nogle ile fra den ene Hovedstad til den anden og se meget, men have kun lidt Udbytte deraf; de ligne den Kvinde, til hvem en Veninde rettede det Spørgsmaal, hvad der i en af mange Turister besøgt tysk By havde gjort det største Indtryk paa hende. Efter et Øjeblik's Betænkning svarede hun: „Det, jeg synes bedst om, var de dejlige Frankfurter-Pølser." — Frankfurter-Pølser! — Hvis denne Kvinde har været en Amerikanerinde, give vi gjerne Afkald paa hende. Den, som vil høste vedvarende Nytte af Rejsen, maa have et „seende Øje" og forstaa Meningen af „Indsigt" saavelsom „Udsigt". Men naar Rejsen alene har saa meget at sige, hvor meget mere Værdi faar den da ikke for os, naar vi have rejst under mange Zoner, set mange forskjellige Sæder og Skikke og derved daglig forøget vort Kjendskab til Folk og Ting. Og dette gjælder ikke alene Mormonfolkets Mænd, men ogsaa for en stor Del Kvinderne. Deres Rejsebeskrivelser strække sig fra Havets Øer til de orientalske Lande. De have saa at sige omspændt Jorden og samlet af de rige Skatte, som Aarhundreder have hengjemte. De bringe deres Udbytte med hjem og lægge det for deres elskede Fædrelands Fødder; thi de ere stolte af deres Land, stolte af deres Fane og i høj Grad begejstrede over deres kjære „Deseret". De ere stolte af deres udholdende Mænd og Kvinder, Ørkenens modige, prøvede og trofaste Sønner og Døtre, som lagde den Grundvold, paa hvilken der nu bygges videre af Efterslægten.

Mormonismens Forsvarer finder en stor Opmuntring i at tilegne sig Kundskab, fordi han tror, at intet af de Fremskridt, han gjør i dette Liv, vil være spildt, naar Døden river ham bort. Han vil vedblive at gjøre Fremskridt i Evighedens talløse Tidsaldre, uden Syndens Magt til at mindske hans Bestræbelser, og med alle den celestiale Kundskabs udstrakte Kilder til at lette hans Løbebane. Han forklarer de forskjellige Grader i Intelligens hos Individerne i dette Liv ved Theorien om Forudtilværelsen, i hvilken Nogle have naaet større Fremskridt end Andre. Han tror, at hele den menneskelige Familie kan frelses, og at ingen forvildet Sjæl er tabt for evig. Han haaber, at alle hans afdøde Slægtninge ville faa Lejlighed til at blive delagtige i den samme Herlighed

som han selv; og i de pragtfulde Templer, som ere byggede i forskjellige Egne af Utah, udfører han ganske uegennyttigt, hvad han betragter som et Forløsningsarbejde for dem. Og disse Templer ere smukke — set fra ethvert Synspunkt. Naar man besøger Saltsøstaden, ser man strax det største og smukkeste af dem, da det ligger midt i Byen. Dets hvide og glindsende Taarne, over hvilke Englen Moronis forgyldte Statue hæver sig, kan allerede øjnes, længe før man kan skjelne Omridset af andre Bygninger. Templet er bygget af hjemligt Granit; Opførelsen kostede omtrent tolv Millioner Kroner og stod paa i fyrretyve Aar.

Lad os vise dette Folk Retfærdighed og sige: „Vi beundre eder for de Fremskridt, I have gjort, og for den solide Dygtighed, I have lagt for Dagen; selv om vi ikke kunne slutte os til eders religiøse Grundsætninger, anerkjende vi eder dog som Medborgere og Landsmænd under Fanen og Konstitutionen, som er vid nok til at beskytte alle Religioner og ærlige Mennesker. Vi tro eder, naar I sige, at Mangegifte er en Sag, som hører Fortiden til, og vi tænke saa meget bedre om eder, fordi I ære de Baand, I have knyttet." Paa denne Maade ville vi vise os i Besiddelse af kristelig Taalmod og om end sent gjøre gammel Uret god overfor dem, som udfordre os til at undersøge vore egne, opammede Theorier. „Vi „tro Alt"; vi „haabe Alt", vi have udstaaet meget, og vi haabe ved Guds Hjælp at blive i Stand til at „udholde Alt". Vi eftertragte Alt, hvad der er dydigt, elskværdigt, prisværdigt og godt" (Trosartikel). Sandelig, hvis Utah og dets Folk vare halvt saa sorte, som man har udmalet dem, vilde de fortjene en Skjæbne, som var ti Gange forfærdeligere, end deres Fjender hidtil have beredt eller tiltænkt dem. En retfærdig Gud kunde intet bedre gjøre end sende sin Vredes Lyn og Straffedomme ned over dem, saa at Jorden kunde blive renset for deres vanhelligende Indflydelse. — Men hvor helt forskjellige fra det forskrækkelige Billede have vi i Virkeligheden fundet dem!

Foraarskonferencerne i Norge.

Trondhjem.

De Sidste-Dages Helliges halvaarlige Konference i Trondhjem afholdtes den 30 April og 1, 2 og 3 Maj i Forsamlingslokalet, Rosenborggade 20. Af Præstedømmet vare nærværende: Missionspræsident A. L. Skanchy, Konferencepræsident Albert Hagen og de øvrige 17 Missionærer i Konferencen.

Det første Møde begyndte Lørdag Aften Kl. 8. Konferencepræsident Albert Hagen, som præsiderede, bød i faa og hjertelige Ord de Hellige og Fremmede Velkommen. Ældsterne Ole H. Olsen, Geo. A. Knudsen,

Parley P. Petersen, Joseph Andersen og Claudie D. Michaelson afgave opmuntrende Rapporter om deres Virksomhed i Trondhjem, Christianssund, Bodø, Rørvs, Tromsø og Mosjøen, og Præsident Hagen oplæste en skriftlig Rapport fra Aeldsterne Joseph E. Jørgensen og Peter M. Petersen i Vardø og Vadsø.

Præsident Skanchy glædede sig ved endnu en Gang at besøge sin Fødeby og være sammen med Søskende og Venner, som han overbragte en Hilsen fra de Konferencer i Missionen, han havde besøgt. Det var ham en Glæde at høre, at der ifølge Aeldsternes Rapporter var forøget Fart i Arbejdet og lyse Udsigter for Fremtiden.

Søndag Form. Kl. 11 afholdtes en Søndagsskolekonference. Præsident Skanchy bad Børnene vise Lydighed mod deres Fader og Moder og bede til Gud for deres Lærere, som saa uegennyttigt underviste dem i Skolen om Evangeliets Principer.

I Eftermiddagsmødet Kl. 3 talede først Søster Petroline Gaarden, der tilligemed sin Søster Anna G. Widtsoe i de sidste sex Maaneder havde virket i Trondhjem og paa Øerne Frøien og Titran. Hun var taknemlig over at kunne sprede Evangeliets skjønne Sandheder i sit Fædreland. Derefter bar Aeldsterne Louis O. Keller, Oscar Andersen, Hans Benjamin Nielsen og Nephi Hansen deres Vidnesbyrd.

Præsident Skanchy talede om Nødvendigheden af fortsat Aabenbaring, eftersom Kristi Kirke var stiftet paa dette Grundlag. Slægten i vor Tid kunde med Rette sammenlignes med den i Noahs Dage paa Grund af dens Ligegyldighed overfor det frelsende Budskab. Han omtalte til Slut de Helliges store Tempelarbejde.

Søndag Aften Kl. 8: Søster Anna C. Widtsoe afgav Rapport om sit Missionsarbejde siden sidste Konference. Hun havde besøgt mange Familier i Trondhjem, Frøien og Titran og uddelt Skrifter og Bøger til dem. Mange oprigtige Mennesker havde med Opmærksomhed lyttet til det glade Budskab, hvorover hun følte sig lykkelig; hun bar til Slut sit Vidnesbyrd om Stillingen blandt Folket i Utah.

Præsident Skanchy var Mødets anden og sidste Taler og dvælede især ved Guddommeligheden af Joseph Smiths Kaldelse.

Mandag Aften Kl. 8 afholdtes det sidste af Konferencens offentlige Møder. Aeldsterne Hans J. Pool og David F. Frederickson talede om Evangeliets første Principer og Præsident Skanchy om Lydighed.

Tirsdag Aften Kl. 8 var der Grensmøde. Nadveren blev administreret, og Kirkens Autoriteter bleve foreslaaede til Opholdelse i de Helliges Tro og Bøn. Da der var en ligesaa stærk Begejstring tilstede her som i Bergens Konference for at faa et eget Missionshus, blev det foreslaaet og enstemmig vedtaget at stifte et Byggefond samt at danne et Udvalg til at varetage det. De Tilstedeværende viste samme Aften deres Interesse for Sagen ved at tegne sig for et Beløb af 2,667 Kr.

Alle Møderne vare godt besøgte, og mange Fremmede havde indfundet sig; Alle følte, at denne Konference havde bragt dem et kjært Minde mere.

Onsdag Aften blev der arrangeret en festlig Sammenkomst til Ære for Missionærerne, hvor den hjerteligste Stemning raadede, og hvor Præsident Skanchy fik overrakt en smuk Gave til Erindring om Besøget i hans Hjemstavn.

Mandag og Tirsdag afholdtes Præstedømsmøder. Præsident Albert Hagen afgav for Trondhjems Konference en samlet Rapport over Missionærernes Virksomhed i det sidste halve Aar; den viste, at 8,799 Skrifter og 3,461 Bøger vare omsatte; 5,380 Fremmedes Huse besøgte; 3,052 evangeliske Samtaler og 248 Møder vare holdte foruden 42 Søndagsskoler, 31 Bibelklasser, 6 Præstedømsmøder og 23 Møder af den kvindelige Hjælpeforening; 10 vare døbte og 3 Børn velsignede.

Missionærerne bleve kaldede til at virke i nedennævnte Grene:

Trondhjem: Albert Hagen (Konferencepræsident), Hans J. Hansen (Grensforstander), Ole H. Olsen, David F. Frederickson, Søstrene Anna C. Widtsoe og Petroline J. Gaarden. Adresse: Rosenborggade 20.

Christiansund: Geo. A. Knudsen (Forst.) og Hans Yool. Adr.: Christiansund N.

Røros: Joseph Andersen (Forst.) og Nephi Hansen. Adr.: Røros.

Mosjøen: Claudie D. Michaelson (Forst.) og Hans Benjamin Nielsen. Adr.: Mosjøen, Nordland.

Bodø: Louis O. Keller (Forst.) og Oscar Anderson. Adr.: Bodø.

Harstad: Soren C. B. Sorensen (Forst.) og Nicolai Jørgensen. Adr.: Harstad, Nordland.

Tromsø: Parley P. Petersen (Forst.) og Wilford Olsen. Adr.: Tromsø.

Vardø: Joseph E. Jørgensen (Forst.) og Peter M. Petersen. Adr.: Vardø.

— Hvis det var det sidste Ord, jeg nogensinde skulde udtale til nogen Forsamling, da vilde jeg, som i et langt Liv har kjendt fremragende Videnskabsmænd og Forfattere, der have udført et ustandseligt og haardt Hjernearbejde, bevidne for Dem, hvad disse Mænd ligeledes vilde bevidne for Dem, at dersom Hjernen skal arbejde og bestandig holdes klar til sin Virksomhed, og hvis den skal kunne frembringe Noget, som kan forøge Literaturens Storværker, da maa Legeme og Aand holdes rene, holdes i Tømme. De veed, i hvor mange Tilfælde et urent Levnet har omstødt de største Forhaabninger. Den personlige Renhed, ved hvilken man alene ser Guds Kjærlighed, har manglet.

Edward Everett Hall.

— Magten er aldrig god, undtagen den, der besidder den, er god. Hvis derfor Magten er god, har det sin Grund i Menneskets Godhed og ikke i Magtens. Af denne Aarsag er det, at intet Menneske ved sin Autoritet opnaar Dyd og Fortjeneste, men ved sin Dyd og Fortjeneste opnaar Autoritet og Magt.

Alfred den Store.

Loftet.

Grete vil ikke.

Det nytter ikke, hvad Far siger, hvad Mor siger, hvad Frøkenen siger. Maaske kan hun ikke. Men Livet er desværre saadan, at hun maa, og derfor skriver jeg til det yderste..

Jeg underretter hende om, at hun maa tilbringe hele Eftermiddagen oppe paa Loftet. Naturligvis sætter hun i et frygtelig. Hyl . . . det Hyl, som hører til Skolens Skammekrog.

Men jeg beroliger hende for saa vidt.

„Der er ikke den mindste Skam i at komme paa Loftet," siger jeg. „Der kommer en lille Pige bare op, naar hun trænger til at tænke sig rigtig alvorlig om. Hun kan ikke gøre det i Fars Stue, for der er Far, ikke i Dagligstuen, for der er Mor. I Spisestuen leger de andre og i Sovekamret gjør de jo rent. Loftet er det eneste Sted, hvor en lille Pige kan være alene og tænke alvorligt over Tingene."

Vi bringer os paa Loftet.

En Stund er der Hyl over alle Bjerge, saa bliver der stille.

„Tænker du dig godt om," raaber jeg.

„Far . . . maa jeg komme ned . . ."

„Ikke før iaften. Du maa tænke dig om for lang Tid, for jeg veed godt, der er ikke morsomt paa Loftet, og det vilde være slemt, hvis vi skal til det snart igen."

En Stund efter ruller jeg en Appelsin op til hende. Atter en Stund efter faar hun et lille Brev, hvori jeg med store Bogstaver har skrevet: Hvordan gaar det Kamerat?

Endnu en Gang raaber jeg op til hende.

„Far . . . har du nogensinde været paa Loftet," raaber hun ned.

„Ja jeg har," svarer jeg. „Da jeg var lille, var jeg der tre Gange for at tænke mig om."

„Far . . . jeg tror ikke, jeg behøver at komme herop mere."

Da det er hel mørk Aften, henter jeg hende ned.

Hun har store Øjne og fast sluttet Mund og klemmer min Haand alvorlig.

Carl Ewald.

(Politiken.)

Indhold:

Den anden Side eller det forkastede Manuskript 177, 186
Redaktionelt:
Verdens Dom over Mormonerne 184
Forflyttelse 186
Afløsning og Hjemrejse 186
Foraarskonferencerne i Norge ... 189
Loftet 192

Udgivet og forlagt af Anthon L. Skanchy, Korsgade 11, Kjøbenhavn N.

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).